

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАВЧАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 2021-2022 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Головна мета вивчення предмета «Зарубіжна література» в загальноосвітній школі – прилучення учнів до кращих здобутків зарубіжної літератури та культури, розвиток творчої особистості (читача), формування в неї гуманістичного світогляду, високої моралі, естетичних смаків, а також якостей громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти.

У 2021-2022 навчальному році вивчення зарубіжної здійснюватиметься за:

✓ у 5-9 класах – навчальна програма зі змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 (<https://cutt.ly/8nxB8pv>);

✓ у 10-11 класах – за навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 (<https://cutt.ly/ZnxB5BZ>).

Звертаємо увагу, що основою для календарно-тематичного планування уроків зарубіжної літератури є чинні навчальні програми. Учитель має право самостійно розподіляти години на текстуальне вивчення творів, розвиток мовлення, позакласне читання, ураховуючи визначену кількість годин на опрацювання конкретного розділу. Він має змогу вільно і творчо підійти до організації навчальної діяльності на уроках зарубіжної літератури з урахуванням конкретних умов викладання, читацьких інтересів учнів.

Викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти здійснюють українською мовою. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчають в українських перекладах. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні (англійською, німецькою, французькою тощо). За наявності необхідних умов бажаним є розгляд художніх текстів (у фрагментах або цілісно) мовами оригіналів. У такому разі предмет «Зарубіжна література» виконує додаткову функцію вдосконалення володіння учням і іноземними та іншими мовами.

Учитель на власний розсуд може збільшити кількість видів контролю відповідно до рівня підготовленості учнів, особливостей класу тощо.

Під час оцінювання зошита із зарубіжної літератури слід ураховувати наявність різних видів робіт; грамотність (якість виконання робіт); охайність; уміння правильно оформлювати роботи (дотримання вимог до оформлення орфографічного режиму).

Оцінку за ведення зошита із зарубіжної літератури виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць і враховують як поточну до найближчої тематичної.

У разі відсутності учня на уроках протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

Оцінка за контрольний твір із зарубіжної літератури є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи, надпис у журнальній колонці «Твір» не роблять.

Оцінку за читання напам'ять творів із зарубіжної літератури виставляють у колонку без дати з надписом «Напам'ять».

Навчальна та методична література з української літератури, рекомендована МОН, зазначена в Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки, що розміщений на офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki>)

Вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах є творчим процесом, у якому вчитель та учні є повноправними партнерами й учасниками культурного діалогу, який має зробити книжку невід'ємною частиною життя нового покоління громадян України у ХХІ ст., прокласти їм шлях до цивілізованого світу через здобутки художньої літератури різних країн і народів, слугувати збереженню миру й загальнолюдських цінностей.

Під час вивчення зарубіжної літератури в усіх класах слід активно використовувати сучасні педагогічні технології (комп'ютеризоване навчання, інтерактивні види і форми роботи), які збільшують пізнавальну самостійність учнів та мотивують потребу розвитку їхньої читацької культури. Серед інтерактивних форм роботи на уроках зарубіжної літератури поширення набуває навчальна взаємодія учнів у парах, мікрогрупах, групах, що здебільшого застосовуються під час пошуку та аналізу інформації, виконання практичних завдань, підготовки диспутів, семінарів, різноманітних творчих завдань тощо. З метою надання школярам більших можливостей для спілкування, висловлювання власних думок і почуттів доміантною формою навчання на уроках зарубіжної літератури в усіх класах має бути діалог, за допомогою якого виявляється рівень знань учнів.

На сучасному етапі розвитку освітньої системи при викладанні зарубіжної літератури зростає роль інноваційних технологій, використання яких значно сприятиме піднесенню якості та інтенсивності навчального процесу, приверненню уваги учнівської молоді до найкращих надбань світового красного письменства. Одним із продуктивних і перспективних напрямів такої роботи є використання можливостей комп'ютерної техніки, за допомогою якої передовсім якнайкраще вирішується проблема забезпечення вчителя й учня художніми текстами та науково-методичною літературою.

Великим заохоченням до освоєння сучасними школярами літературних скарбів народів світу може стати використання в навчальному процесі можливостей Інтернету. Для цього доцільно активніше використовувати на уроках зарубіжної літератури та в позаурочній діяльності інформацію, розміщену на відповідних тематичних сайтах. Серед найцікавіших сайтів, матеріалом яких учитель зарубіжної літератури може скористатися найперше й рекомендувати їх школярам, слід назвати такі:

- ✓ електронна бібліотека "Джерело": ukrlib.com ;
- ✓ бібліотека Українського центру: ukrcenter.com ;
- ✓ національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: chl.kiev.ua.

В умовах нового формату освітньої діяльності в Україні – дистанційної форми навчання в період карантинних заходів у режимі онлайн і офлайн, рекомендуємо використовувати сучасні електронні ресурси: ZOOM, Viber, Skype, безкоштовні платформи Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams тощо.

Виходячи із сказаного вище, рекомендуємо:

- формувати стійку мотивацію до читання художньої літератури, до вивчення зарубіжної літератури як скарбниці духовних цінностей людства;
- розвивати в учнів уміння і навички сприймати, аналізувати й інтерпретувати літературний твір у культурному контексті, у зв'язках з іншими видами мистецтва, в аспекті актуальних питань сучасності й становлення особистості;
- активізувати інтерес до вивчення іноземних мов у процесі читання творів зарубіжних письменників; формувати повагу до різних мов, культур, традицій, толерантного ставлення до всіх рас, народів, народностей і національностей;
- переорієнтувати освітній процес на дитиноцентризм, реалізовувати в освітньому процесі інтеграцію трьох підходів – особистісно орієнтованого, діяльнісного і компетентнісного;
- спланувати діяльність методичних об'єднань учителів зарубіжної літератури з урахуванням сучасних вимог, рекомендацій Міністерства освіти і науки України та Сумського ОІППО щодо вивчення зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти;
- упроваджувати сучасні педагогічні інформаційно-комунікаційні технології, використовуючи можливості єдиного освітнього інформаційного простору України (освітні платформи, педагогічні форуми, особисті сайти та блоги тощо);
- систематично опрацьовувати всеукраїнські науково-методичні та фахові видання, обласну освітянську пресу і спрямовувати педагогічну діяльність відповідно до окреслених у них завдань на новий навчальний рік.
- ознайомитися з основними нормативно-правовими документами:
 - ✓ Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року;
 - ✓ Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392;
 - ✓ листом Міністерства освіти і науки України від 09.08.2021 №1/9-404 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для користування у закладах освіти у 2021/2022 навчальному році»;

✓ Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394.

Методист із зарубіжної літератури та
мов національних меншин
відділу координації освітньої діяльності
та професійного розвитку КЗ СОППО

О.В. Кононенко

(підпис наявний в оригіналі)